

1. Referentie

Referentie	Donders, W. & Verschuere, K (2004). Zelfwaardering en acceptatie door leeftijdgenoten. Een longitudinaal onderzoek bij basisschoolkinderen. <i>Kind en Adolescent</i> , 25, (2), 74-90.
Taal	Nederlands
ISSN	0167-2436
Publicatievorm	Tijdschriftartikel

2. Abstract

Het in dit artikel beschreven onderzoek tracht het verband tussen de sociometrische status en de zelfwaardering van kinderen te verduidelijken. Aan de hand van een longitudinaal onderzoek wordt onderzocht of zelfwaardering en sociometrische status op de leeftijd van negen jaar respectievelijk sociometrische status en zelfwaardering op de leeftijd van twaalf jaar voorspelt. Daarnaast wordt in dit onderzoek zowel op negen- als twaalfjarige leeftijd van naderbij bekeken welke verschillen in zelfwaardering er precies bestaan tussen de verschillende gehanteerde statusgroepen. Tot slot wordt stilgestaan bij de stabiliteit van beide variabelen over een periode van drie jaar. De evidentie in de literatuur is immers uiterst beperkt en de opzet van dit onderzoek creëert de gelegenheid bij uitstek om ook dit te onderzoeken.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Welzijn
Trefwoord(en)	Leeftijdgenoten, longitudinaal onderzoek, peergroep, sociale acceptatie, zelfbeeld, zelfwaardering

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	/
Onderzoeker(s)	Wendy Donders & Karine Verschuere Centrum voor Schoolpsychologie Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen K.U.Leuven Tiensestraat 102 3000 Leuven Tel: 016/ 32 60 03 Fax : 016/ 32 61 44 http://www.psy.kuleuven.ac.be/school/

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Voorspellen zelfwaardering en sociometrische status op de leeftijd van negen jaar respectievelijk sociometrische status en zelfwaardering op de leeftijd van twaalf jaar? Welke verschillen in zelfwaardering bestaan er tussen de verschillende gehanteerde statusgroepen?
-----------------	--

	Hoe stabiel zijn sociometrische status en zelfwaardering over een periode van drie jaar?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-methode	Een kwantitatief longitudinaal onderzoek op basis van een vragenbundel die bestond uit de Competentiebelevingsschaal voor Kinderen, sociometrische ratings, sociometrische nominaties en nog andere vragenlijsten die niet relevant zijn in het kader van dit onderzoek. Deze vragenbundel wordt op beide onderzoeksmomenten afgenomen. Beide onderzoeken, met een tussenperiode van 3 jaar, vonden tijdens de normale schooltijden plaats in het klaslokaal van de desbetreffende leerlingen. Na een korte standaarduitleg door één van de proefleidsters vulden de kinderen de vragenbundel in. Per klas nam het onderzoek ongeveer één lesuur in beslag.
Onderzochte groep	Aan het eerste onderzoeksmoment namen 216 kinderen (112 meisjes en 104 jongens) deel. Zij behoren tot acht klassen van het derde leerjaar (groep 5) en twee klassen van het vierde leerjaar (groep 6) van vier basisscholen. Zij waren gemiddeld negen jaar oud. De kinderen waren voornamelijk autochtoon en afkomstig uit de sociale middenklasse en lagere middenklasse. Alle kinderen hadden de goedkeuring van hun ouders voor deelname aan het onderzoek. Ongeveer drie jaar later werden de zesde leerjaren van dezelfde vier scholen benaderd. In totaal namen 196 kinderen (103 meisjes en 93 jongens) deel aan het vervolgonderzoek, opnieuw met goedkeuring van hun ouders. Van deze 196 kinderen namen er 164 (90 meisjes en 74 jongens) reeds deel aan het eerste onderzoeksmoment. De leeftijd van de deelnemers op het tweede onderzoeksmoment schommelde tussen elf jaar en veertien jaar en één maand.
Bereik	Lokaal (omgeving Mechelen)

7. Resultaten

Stabiliteit	De resultaten tonen een matige stabiliteit voor zelfwaardering en acceptatie door leeftijdgenoten. Op het vlak van zelfwaardering blijkt er binnen een tijdsspanne van drie jaar dus nog veel ruimte voor verandering te bestaan. De sociometrische status blijkt over een periode van drie jaar matig tot sterk stabiel.
Gelijktijdige verbanden	Op negenjarige leeftijd stelt men vast dat kinderen die minder aanvaard worden binnen de peergroep op vrijwel alle domeinen (schoolvaardigheden, sociale acceptatie, fysieke verschijning en gevoel van eigenwaarde) een lagere zelfwaardering rapporteren. Alleen op de beleving van sportieve vaardigheden wordt geen verschil gevonden. Wanneer de verschillende statusgroepen (populair, gemiddeld en verworpen) vergeleken worden, blijkt dat vooral kinderen die verworpen worden door hun klasgenoten een lagere zelfwaardering hebben. Kinderen die populair zijn hebben geen positiever zelfconcept dan kinderen met een gemiddelde sociometrische status. Voor de twaalfjarige kinderen is de samenhang tussen acceptatie door klasgenoten en zelfwaardering beperkter. Acceptatie door leeftijdsgenoten op twaalfjarige leeftijd hangt voornamelijk samen met zelfwaardering op sociaal vlak. Populaire kinderen schatten hun sociale acceptatie hoger in dan verworpen kinderen; gemiddelde kinderen situeerden zich tussen beide uitersten in.
Longitudinale verbanden	Uit de resultaten van de regressieanalyses blijkt dat de zelfwaardering van een kind op geen enkel domein van functioneren de mate van acceptatie door leeftijdgenoten van dat kind drie jaar later voorspelt. Het omgekeerde gaat voor sommige deelgebieden van functioneren echter wel op: de mate van acceptatie door klasgenoten op negenjarige leeftijd voorspelt de zelfwaardering wat betreft sociale acceptatie en gedragshouding (d.w.z. de mate waarin het kind vindt dat het zich behoorlijk of naar de verwachtingen van de omgeving gedraagt) op de leeftijd van twaalf jaar, ook na uitzuivering van de domeinen van zelfwaardering op de leeftijd van negen jaar. De zelfwaardering op twaalfjarige leeftijd op deze domeinen van functioneren wordt dus niet alleen voorspeld door de zelfwaardering op diezelfde domeinen drie jaar eerder, maar daarenboven ook door de mate waarin het kind drie jaar eerder aanvaard werd door zijn of haar klasgenoten.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/

9. Beleidsaanbevelingen

Nee

10. Samenvatting

De bestaande onderzoeken ten spijt is de aard van het verband tussen de sociometrische status en de zelfwaardering van kinderen tot op heden onduidelijk. Het is niet alleen van groot theoretisch, maar ook van praktisch belang om de richting van het verband verder te verduidelijken. Het biedt immers aanknopingspunten om op een efficiënte wijze interventies uit te voeren met het oog op het bereiken of het behouden van een gunstige sociometrische status en een hoge zelfwaardering. Het in dit artikel beschreven onderzoek tracht tegemoet te komen aan deze behoefte.

Het longitudinale verband tussen zelfwaardering (competentiebelevingsschaal voor Kinderen) en acceptatie door leeftijdgenoten (sociometrische rating- en nominatieprocedure) wordt onderzocht in een steekproef van 164 negen- tot twaalfjarige kinderen.

De resultaten tonen ten eerste een matige stabiliteit voor zelfwaardering en acceptatie door leeftijdgenoten. Ten tweede hangt acceptatie door leeftijdgenoten op negenjarige leeftijd samen met vrijwel alle domeinen van zelfwaardering, maar op twaalfjarige leeftijd voornamelijk met zelfwaardering op sociaal vlak. Ten derde blijkt dat 'peeracceptatie' op twaalfjarige leeftijd alleen voorspeld kan worden vanuit de vroegere zelfwaardering, maar ook vanuit de vroegere acceptatie door leeftijdgenoten.